Lectiones a codice A. discrepantes raro reperiuntur, sententiae vero Prákriticae saepe aut omissae aut mutilatae sunt. Ejusdem libri duo exemplaria, alterum negligentissime, alterum paulo accuratius exaratum in E. I. H. (563. et 784.) asservantur.

Haec voluminis pars anno 1609 in urbe Vikrama appellata a Munijnánajyanta Jaina, Ratnasíhae discipulo, exarata est. (WALKER 200[a].)

412.

Foll. 46–117. (linn. 7.) *Prákṛitasarvasvam*, dialectorum Prákriticarum grammatica, a *Márkaṇḍeya-kavíndra* composita. Incipit: शशिखंडमौलिसशिखंडमौलिवासिने. De fontibus suis auctor haec:

शाकल्यभरतकोहलवररुचिभामहवसंतराजाद्यैः ।
प्रोक्तान्ग्रंथान्नानालक्ष्माणि च निपुणमालोक्य ॥
अव्याकीर्णं विशदं सारं स्वल्पाक्षरग्रथितपद्यं ।
मार्कंडेयकवींद्रः प्राकृतसर्वस्वमारभते ॥

Linguas Prákriticas Márkaṇḍeya quadrifariam dispertit: *Bháshá*, *Vibháshá*, *Apabhranṣa*, *Paiṣácha*, easque omnes, refutato alio auctore quodam, qui multo majorem dialectorum numerum esse statuit, in *sedecim* classes subdividit. Atque *Bháshás* esse quinque declarat:

माहाराष्ट्री शौरसेनी प्राच्यावंती च मागधी ।
इति पंचविधा भाषा युक्ता न पुनरष्टधा ॥

Ardhamágadhím enim cum Mágadhí conjungendam, *Dákshiṇátyae* nihil peculiare esse (*lakshaṇákaraṇát*), *Váhlíkím* ea tantum re a Mágadhí differre, quod *r* literam in *l* mutet. *Vibháshás* esse quinque:

शाकरी चैव चांडाली शावर्याभीरिकी तथा ।
शाक्कीति युक्ताः पंचैव विभाषा न तु षड्विधाः ॥

Dialectos *Apabhranṣa*, et *Paiṣácha* dictas utrubique trifariam dividi:

नागरो व्राचडश्चोपनागरश्चेति ते त्रयः ।
अपभ्रंशाः, परे सूक्ष्मभेदत्वान्न पृथङ्मताः ॥
कैकेयं शौरसेनं च पांचालमिति च त्रिधा ।
पैशाच्यो, नागरा यस्मान्नेनाप्यन्या न लक्षिताः ॥

His praemissis auctor viginti capitibus de dialectis singulis deinceps exponit. Atque primum de lingua Máháráshṭrí agit: माहाराष्ट्र्यामज्ञिधिः । प्रथमः पादः fol. 54[b]; अयुक्तवर्णविधिः । द्वितीयः पादः fol. 58[b]; युक्तवर्णविधिः । तृतीयः पादः fol. 67[a]; संकीर्णविधिः । चतुर्थः पादः fol. 73[b]; सुब्विधिः । पंचमः पादः fol. 82[a]; तिङ्विधिः । षष्ठः पादः fol. 84[b]; धातुपरिणतिः । सप्तमः पादः fol. 93[b]; अव्ययनिपाताः fol. 95[b]. Sequitur *Ṣauraseni*, novem capitibus tractata, fol. 102[b]; *Práchyabháshá* fol. 103[b]; *Ávantí* (आवंती स्यान्माहाराष्ट्रीशौरसेन्योस्तु संकरात्) fol. 104[a]; *Mágadhí* fol. 106[a]. Denique reliquae dialecti brevius tractantur. Haec vero omnia a scriba tantopere conturbata sunt, ut capita singula accurate distingui non possint. In fine haec leguntur, quae emendatis emendandis exscripsi:

श्रीमद्वीरमुकुंददेवनृपतौ दोःस्तंभकुंभीनस-
क्रीडाग्रस्तसमस्तशात्रवकुलप्राणानिले धर्मतः ।
शासत्युत्कलमेदिनीं रघुपतौ साक्षादयोध्यामिव
ग्रामे वीरवरप्रतापनृपतेः पूर्णो निबंधो नवः ॥

Orissae reges *Mukundadeva* appellati plures occurrunt, in quorum numero eum qui anno 1664 regnasse dicitur (*Sterling* in As. Res. XV, 192.), Márkaṇḍeyae patronum fuisse non temere conjeceris.

Haec voluminis pars post annum 1820 negligentissime exarata est. Quod eo magis dolendum est, quia auctor de dialectis inferioribus accuratius disputavit, quam alii, qui hucusque innotuerunt, grammatici. (WILSON 158[b].)

413.

Opera tria. Lit. Bengal. Charta Ind. Foll. 110. Long. $15\frac{1}{4}$. Lat. $3\frac{1}{4}$.

Foll. 1–33. (linn. 7.) *Prákṛitapádas*, grammatica a *Náráyaṇa*, Báleṣvarae (?) filio, alias *Vidyávinodáchárya* appellato, composita. Incipit:

प्राक्सर्गादेक एतस्मिन् बहुधा यो बभासते ।
तं वन्दे नित्यमानन्दं नन्दनन्दनमीश्वरं ॥
पूर्वग्रामिकुले कलानिधिनिभच्छत्री सुमेरु स्थितो
भ्राता तस्य जटाधरो द्विजवरो बालेश्वतस्तत्सुतः ।
तत्पुत्र पृथितो(prathito)ऽभवत् कविवरो नारायणो नामत-
स्तेनेदं क्रियते सुखाय विदुषां यत् प्राकृतं लक्षणं ॥
कृतिना यत् कृतं पूर्वं तन्निरस्तं दुरात्मना ।
इदानीं तत्समुद्धृत्य संक्षेपेणोच्यते मया ॥

In fine capitum quum *Vidyávinoda* solus nuncupetur, hoc nomen utrum a Náráyaṇa assumptum sit, an grammaticum seriorem significet, discerni non potest. Eandem rem ut verbis aliis exprimam, non constare mihi videtur, utrum Náráyaṇa ipse 'opus suum ab homine scelesto disjectum' refecerit, an hoc munus ab alio quodam viro docto susceptum sit. Utcunque res se habet, nostro quidem exemplari sex tantum capita (parichheda) continentur, quibus dialectus principalis tractatur: अज्ञिधिः fol. 5[a]; असंयुक्तविधिः fol. 8[a]; संयुक्तविधिः fol. 14[a]; संकीर्णविधिः fol. 19[b]; सुब्विधिः fol. 31[b]; तिङ्विधिः fol. 33[a].

Haec voluminis pars post annum 1810 exarata est. (WILSON 349[a].)